

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) állásfoglalása egyes belső hitellel kapcsolatos kérdések tárgyában

I. TÉNYÁLLÁS

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) belső hitelre vonatkozó –106. § (1) és (4) bekezdéseiben foglalt – rendelkezései szerint:

„106. § (1) Hitelintézet, ide nem értve a hitelszövetkezetet

a) a hitelintézet, illetve a hitelintézettel szoros kapcsolatban álló vállalkozás vezető testületének tagjával és természetes személy könyvvizsgálójával szemben,

b) az a) pontban megjelölt személy közeli hozzátartozójával szemben,

c) az a) és b) pontban megjelölt személy ellenőrző befolyása alatt álló vállalkozással szemben, vagy

d) az a) és b) pontban megjelölt személy ellenőrző befolyása alatt álló vállalkozás harmadik személy részére történő értékesítése tekintetében

kockázatot csak az e §-ban meghatározott feltételekkel vállalhat.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott kockázatvállalásból fakadó egy személlyel vagy egy személlyel és vele az (1) bekezdés b), illetve c) pontja szerinti kapcsolatban álló személyekkel szembeni kitettség értéke nem érheti el az 575/2013/EU rendelet 392. cikke szerinti érték 80 százalékát azzal, hogy az éven túli kitettség értéke nem érheti el az 575/2013/EU rendelet 392. cikke szerinti érték 50 százalékát.”

A hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (CRR) szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet nagykockázat-vállalás fogalom meghatározását rögzítő, jelen állásfoglalásban értelmezni kért Hpt. 106. § (4) bekezdésében hivatkozott 392. cikke alapján:

„Egy intézmény kitettsége egy ügyféllel vagy egymással kapcsolatban álló ügyfelek csoportjával szemben akkor tekinthető nagykockázat-vállalásnak, ha a kitettség értéke eléri vagy meghaladja alapvető tőkéjének 10%-át.”

II. A JOGKÉRDÉS

A Bank a belső hitelek kitettségének értelmezése vonatkozásában a következő kérdésekkel fordult az MNB-hez:

- i) az állami garancia, a készpénz óvadék vagy a harmadik hitelintézet által nyújtott garancia csökkenti-e az eredeti kitettség mértékét a Hpt. 106. §-ában meghatározott limitek betartása tekintetében;
- ii) amennyiben a hiteldöntés meghozatalakor az ügylet nem számított belső hitelnek, de az azt követő időszakban az ügyfél a Bank befolyásoló részvényesévé válik, és ebből kifolyólag a hitelügylet belső hitelnek minősül, akkor:
  - a. már ettől az időpillanattól kezdve meg kell felelni a belső hitelnek minősülő kockázatvállalásból eredő kitettség felső határértékére vonatkozó jogszabályi előírásnak (**belső hitel limit**) vagy
  - b. van türelmi idő az alkalmazkodásra,
  - c. és ha nem csökken le a kitettség meghatározott határidőig a Hpt. 106. § szerinti limitre, akkor az milyen következménnyel jár.

III. A BANK ÁLLÁSPONTJA

A Bank álláspontja szerint nem egyértelmű a limit meghatározás és az ilyen esetekre az alkalmazkodásra adott idő.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Ad i) A Hpt. 2015. július 7. napja előtt nem tette lehetővé a belső hitelnyújtást. A jogszabálmódosítást követően ilyen ügyletek létrejöhetnek, azonban kizárólag szigorúan ellenőrzött és dokumentált körülmények között.

A Hpt. 106. § (4) bekezdésében meghatározott belső hitel limit szabály egyértelműen a CRR nagykockázatvállalás fogalmát definiáló 392. cikkére utal, ugyanakkor az állásfoglalás kérdésben említett, a CRR 400. cikkében felsorolt mentességi esetkörök¹, levonások nem a CRR 392. cikkéhez, hanem a nagykockázatvállalási határértékeket részletező 395. cikkéhez kapcsolódnak.

Fentiekből következően, kizárólag a jogszabályok értelmezése mentén az MNB álláspontja szerint állami garanciával, készpénz óvadékkal vagy harmadik hitelintézet által nyújtott garanciával nem csökkenthető az eredeti kitétség mértéke a belső hitel limitek betartása tekintetében.

Az MNB a jogalkotói szándék megismerése céljából kikérte a Pénzügyminisztérium (PM) véleményét is a kérdésben. A PM – megerősítve az MNB fent levezetett érvelését – kifejtette, hogy a jogalkotó célja a belső hitelnyújtásra vonatkozó korábbi szabályozás módosításával az volt, hogy a korábbi (szűk kivételtől eltekintve) tilalmazással szemben szigorú feltételek mellett, valamint kifejezett értékbeli korlátozással tegye lehetővé a belső hitel nyújtását. Az értékbeli korlátozás pedig a nagykockázat fogalmának 80, illetve 50%-ában került meghatározásra, vagyis az alapvető tőke 8, illetve 5%-ában. Tehát a Bank által említett mentesítések² a belső hitelre vonatkozó korlátozások szempontjából nem vehetőek figyelembe.

Ad ii) A Bank által az MNB részére jogszabály alapján rendszeresen teljesítendő adatszolgáltatásokra irányadó legfrissebb jogszabály, a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 55/2021. (XI. 23.) MNB rendelet 3. mellékletének a C43H Belső hitelek adatszolgáltatási tábla kitöltésére irányadó II.28. pontjában rögzítettek szerint:

*„A tábla a Hpt. által meghatározott belső hitelek – a hitelintézet, illetve a hitelintézettel szoros kapcsolatban álló vállalkozás vezető testületének tagja és természetes személy könyvvizsgálója, illetve ezen személyek közeli hozzátartozói, valamint ezen személyek ellenőrző befolyása alatt álló vállalkozások részére vagy e vállalkozások harmadik személy részére történő értékesítése kapcsán a hitelintézet által vállalt kötelezettségek – kimutatására és az előírás betartásának ellenőrzésére szolgál. A tábla kitöltése során a külön nyilvántartott – a Hpt. 106. § (1) bekezdésében felsoroltak részére – belső hitelként nyújtott hiteleket, illetve kötelezettségvállalást kell részletezni. A jelentést teljes körű egyedi adatszolgáltatással kell elvégezni, és a táblában a beszámolás napján az ügyféllel szembeni kitétséget kell szerepeltetni a hitelintézet által alkalmazott számviteli szabályozás szerint. **A tábla vonatkozásában a belső hitel korlátozása alapjául szolgáló kitétségmentesség meghatározásakor a CRR vonatkozó előírásai figyelembevételével kell eljárni.** A tábla kitöltése során az ügyfél státuszának változása esetén az alábbiak szerint kell eljárni:*

- ha az ügyfél bekerül a Hpt. 106. § (1) bekezdése szerinti belső hitellel érintett személyi körbe, a státuszváltozást megelőzően felvett hitele nem alakul át belső hitellé, mivel az adós a hiteldöntés időpontjában nem tartozott a belső hitellel érintett személyi körbe, így a státuszváltozás időpontjától nem kell jelenteni;

¹ állami garancia, a készpénz óvadék vagy a harmadik hitelintézet által nyújtott garancia

² az állami garancia, a készpénz óvadék vagy a harmadik hitelintézet által nyújtott garancia

- amennyiben a státuszváltozás után a státuszváltozást megelőzően nyújtott hitel feltételeiben (összeg, árazás, fedezeti háttér, kötelezettek személye és köre, törlesztési ütemterv) bármilyen változás történik, úgy az új kockázatvállalásnak minősül, és a Hpt. belső hitelre vonatkozó előírásai lesznek irányadók, tehát a csak később (a belső hitelre vonatkozó szabályozással) érintetté váló adós még érintetté válása előtt felvett hitelét az adatszolgáltatásban nem kell feltüntetni, amennyiben azonban ezen korábban felvett hitel feltételeiben változás történik, és így az belső hitellé kerül átminősítésre, ettől az időponttól az adatszolgáltatásban is jelenteni szükséges;

- a belső hitellel érintett személyi körből történő kikerülés esetén a státuszváltozás után a Hpt. belső hitelre vonatkozó előírásait nem kell alkalmazni, és ezért az adott hitelt az adatszolgáltatásban a továbbiakban már nem kell belső hitelként szerepeltetni.”

Az idézett kitöltési előírások értelmében tehát ha a Bank ügyfele bekerül a Hpt. 106. (1) bekezdése szerinti belső hitellel érintett személyi körbe, a státuszváltozást megelőzően felvett hitele nem alakul át automatikusan belső hitellé, mivel az adós a hiteldöntés időpontjában még nem tartozott a belső hitellel érintett személyi körbe, így a státuszváltozás időpontjától kizárólag abban az esetben kell jelenteni az adott hitelügyletet, ha a státuszváltozást követően annak feltételeiben bármilyen változás következik be.

Mindezek tükrében a Bank ii) pontban felvetett kérdéseire a következő válasz adható:

Amennyiben a hiteldöntés meghozatalakor az ügylet nem számított belső hitelnek, de az azt követő időszakban az ügyfél a Bank befolyásoló részvényesévé válik, és a hitel kondícióiban történt banki változtatás miatt a hitelügylet belső hitellé válik, akkor:

- a. a belső hitel limitnek kizárólag a státuszváltozást követően felvett, valamint azon státuszváltozást megelőzően felvett hitelek tekintetében kell megfelelni, amelyek a státuszváltozást követően módosulnak,
- b. a státuszváltozást követően felvett, valamint a státuszváltozást megelőzően felvett, ám a státuszváltozást követően módosuló hitelek tekintetében nincs türelmi idő a limitre vonatkozó előírások alkalmazására,
- c. a Hpt. 106. § (4) bekezdése szerinti limit megsértése esetén az MNB a folyamatos felügyelés keretében, az MNB-re irányadó jogszabályi előírásokban³ foglaltaknak megfelelően felügyeleti intézkedéseket alkalmazhat a jogszerű állapot helyreállítása érdekében.

***

Az MNB felhívja a Bank figyelmét arra, hogy véleményét kizárólag az állásfoglalás kérelmben rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak a Bank által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Bank tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (pl. marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Budapest, 2021. december 31.

---

³ Így elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény